

Emanuel Novák: Pátrání po loupežném vrahovi.

Před světovou válkou v roce 19.. v březnu v noci byla v B. zjištěna loupežná vražda 82 leté obchodnice F. Vražda uskrčením se dle lékařského dobrozdání stala již před 2 dny a pátrání po pachateli, který nezanechal po sobě stop, bylo zvláště obtížné proto, že stará žena žila úplně osamoceně a s nikým se nestýkala. Její obchod pozůstával v tom, že v létě prodávala před vraty do mu ovoce a proto vrah, který šel výhradně na peníze, asi mnoho nezískal.

V době vraždy stavěla železniční správa v B. přes řeku Dyji železniční most a bylo tam zaměstnáno mnoho domácích i cizozemských dělníků. Jeden cizí dělník před zjištěním vraždy zmizel ze stavby bez výpovědi. Pracovní knížka, již v kanceláři podniku zanechal, zněla na jméno Josef K. z D. Podle popisu osoby zmizelého dělníka bylo zřejmo, že měl cizí knížku, poněvadž zmizelý byl vysoké a silné postavy, kdežto v knížce bylo „postavy malé“. K. v obci D. při vyšetřování udal, že hledal před lety ve Vídni práci a že na jednom staveništi mu jakýsi pěkně oděný muž, vysoké postavy, který se mu představil jako podnikatel staveb, dal svoji adresu, odebral mu pracovní knížku a vyzval ho, aby u něj druhého dne nastoupil práci. To prý se tenkrát přihodilo více dělníkům, ale pachatele nenašli. Nyní byl podezřelý z loupežné vraždy a bylo po něm zahájeno úsilovné pátrání. Většina dělníků, kteří s ním při stavbě mostu pracovali, soudila, že pochází ze Srbska, poněvadž prý mluvil podobným nářečím.

Z četnické stanice jsme psali na všechny strany a hlavně tam, kde se prováděly větší pozemní práce a stavby, ale přicházely odpovědi negativní. Již jsme mysleli, že vrah vypátrán nebude.

Asi druhý týden po vraždě jsem se od jednoho továrního úředníka v B. dozvěděl, že viděl před vraždou několikrát ve městě člověka, kterého znal od vidění jako nebezpečného zběha od třetího pěšího pluku z dob, kdy ještě sloužil v činné vojenské službě. Dotyčný úředník podotkl, že není vyloučeno, že tento člověk, jehož bližší data mu nebyla známa, vraždu spáchal, poněvadž byl podle svých trestných činů na vojně ke všemu schopný a po vraždě z B. zmizel.

Poté bylo zjištěno, že zavražděná přijala pospaného neznámého den před vraždou na byt.

Vyhledal jsem z Ústředního policejního věstníku několik zběhů uvedeného pluku z udané

doby, na které se popis muže, udaný zmíněným úředníkem hodil. Úředník usoudil, že se může jednat o K. M. z B. u Uherského Hradiště.

V B. jsme výsledkem rodičů podezřelého zjistili, že jsme na stopě velmi odvážlivého zločince; sám jeho otec řekl, že když o této vraždě četl, že si myslel, že by ji mohl spáchat „jeho kluk“. Aby otec špatnosti svého syna potvrdil, vypravoval nám dokonce, jak drze se choval již ve škole, a ježto nevěděl, kde nyní jeho syn je, vyžádali jsme si od něho adresy všech příbuzných a vydali jsme se ihned na cestu k nim. Byli jsme brzy na stopě; všude byl hledaný však již několik dní před námi; neboť nikde ho nechtěli příbuzní přijati a v jistém dvoře R. si vymáhal vstup ke švakrovi dokonce střelbou z revolveru. Vystřelené patrony, které příbuzní na dvoře našli, jsme si vzali s sebou. Stopa nás vedla do většího města B., kde jsme zjistili, že byl po vraždě v léčení v nemocnici na pohlavní nemoc, ale že též odtud brzy prchl. Zajímavé bylo, že městská policie nejbližšího velkého města neměla o vraždě ani ponětí, ačkoliv jsme jí pátrací oběžník poslali již před 8 dny. Když jsme se dověděli, že pátrací oběžník leží nepovšimnut na městském policejním úřadě, provedli jsme sami v podezřelém bytě domovní prohlídku, byli jsme však překvapeni městskou bezpečnostní stráží a požádání, abychom se dostavili na městský úřad. Tam nám to náměstek starosty přísně vytknul a když jsme se ohradili, že policie ve věci nic nedělá, zakázal nám sebemenší služební výkon ve městě. Dosavadním šetřením jsme zjistili, že hledaný před několika dny město opustil a šli jsme tedy dále po stopě, která vedla k nám do B. Ve shora zmíněném městě jsme se též dozvěděli, jak byl M. pozastaven na periferii dvěma obecními jízdnicími bezpečnostními strážníky, kterým byl napadný, že nesl pod paží balík. Bylo to právě po vraždě a v pátracím oběžníku, který ležel na stole vedoucího úředníka městské policie, bylo právě na to upozorněno, že není vyloučeno, že vrah nese s sebou několik pracovních knížek. — M. se stráží bezpečnosti nějak šikovně vymluvil, takže mu knížky vydala a propustila ho. Kdyby byla bezpečnostní stráž M. zadržela, mohla mít pěkný úspěch a nám by byla ušetřila celoměsíční pátrání po vrahovi.

Po třídenním bezvýsledném pátrání jsme se všichni vrátili na stanici a většina prohlásila, že

další pátrání po vrahovi jest marné, že bude již jistě za hranicemi.

Byl jsem nejmladším četníkem na stanici a po všeobecném neúspěchu a ztracené naději na vypátrání vraha jsem si umínil zkusit štěstí sám; a poněvadž jsem byl svobodný a peněz jsem měl dosti, pátral jsem na vlastní pěst. Věřil jsem v sugesci a myslím, že mě má víra v tuto sílu nezklamala. Když jsem dostal opět ze všech míst, kde jsem se dotazoval, negativní odpověď, něco mně stále říkalo, že je vrah ve Vídni. Ať jsem podnikal cokoli, nemohl jsem se této myšlenky nijak zbaviti.

Brzy po vraždě dostala naše četnická stanice od správy podniku stavby železničního mostu oznámení, že se jí ztratily různé cenné vrtací stroje, francouzské klíče a pod. Toto udání bylo proti vraždě maličností a proto bylo odloženo na pozdější dobu.

Nikdo nevěděl, že pachatel krádeže uvedených předmětů byl dobrým přítelem vrahovým. Zloděj měl strach, že se na to při vyšetřování krádeže přijde a proto, aby odvrátil od sebe podezření, zprostředkoval odeslání nepravým jménem podepsaného dopisu naší stanici, ve kterém obviňoval neexistujícího zámečníka z krádeže strojů.

Dopis byl psán děvčetem, které právě vyšlo školu. Z krádeže strojů jsem ihned po dojití udání podezřívával jednoho dělníka, ale neměl jsem proti němu žádných důkazů; tento dopis mně přišel právě vhod, poněvadž jsem doufal, že mi pomůže podezřelého usvědčiti. U rodičů pisatelky dopisu jsem byl dobře znám, poněvadž jsem tam měl častěji služebně co činiti. Nejstarší sestra pisatelky měla právě za manžela dělníka, kterého jsem z krádeže podezřívával. Práce při stavbě mostu byla prvním jeho řádným zaměstnáním, jinak se živil se ženou různými krádežemi. Navštívil jsem podezřelou rodinu a choval jsem se u ní tak, jako bych se přišel pobavit s dcerami, kterých bylo několik a byly hezké. Při tom jsem nenápadně hledal školní sešity, které se obyčejně v takových rodinách povalují po všech koutech a když jsem nějaký našel, kritisoval jsem v něm chyby. Zanedlouho se mi podařilo nalézt sešit děvčete, jehož rukopis zdál se býti totožný s rukopisem dopisu. Požádal jsem v žertu děvče, nemohli bych si jeden list vytrhnouti, abych si mohl do něho něco zabaliti. Děvče mi řeklo, že si mohu vzít třeba celý sešit, poněvadž prý jej již nepotřebuje. Nikomu v rodině nebylo na mém počínání nic nápadného. Pracoval jsem opatrně, abych vyšetřil krádež cenných předmětů, respektive zabránil, aby nebyly z obavy odstraněny. Nyní jsem byl skoro jistý, že pachatel krádeže je s vrahem ve spojení — a že musí též znáti jeho pobyt. Záleželo mně hlavně na vypátrání

vraha, poněvadž jsem se se staršími kolegy, kteří se již dávno vzdali naděje na jeho vypátrání, vsadil, že ho brzy vypátrám. Že je vrah ve Vídni, nedal jsem si nikým vymluviti; říkal jsem každému, že se moje myšlenky jako orgána pátracího spojily s myšlenkami vrahovými, protože měl strach před vypátráním a trestem smrti.

Věděl jsem, že podařili se mi vrahovy známé dostatí nějakým způsobem z B., že vraha vyhledají a byl jsem přesvědčen, že jejich pomocí pak ho dostanu. Je známo, že vídeňská policie byla velmi dobrá a na každé upozornění ihned reagovala.

Jednou ráno jsem prohlásil před skupinou „postavačů“, kteří neměli zlodějskou společnost, vedenou domnělým pachatelem krádeže, rádi, že již vím, kdo vraždu spáchal a že znám jeho společníky; zároveň jsem řekl, že druhého dne je zařkneme. Věděl jsem, že mou výstrahu si nenechají u sebe. A již druhý den ráno se mi vysmáli, že K. — tak se totiž zloděj jmenoval — i s jeho kamarády v noci z B. prchl. Kam uprchli, nebylo ani jim známo, ale vytýkali mi, proč prý jsem šel „na zajíce s pytlím“. Soudil jsem, že prchli do Vídně. Jeden z uprchlých bydlel v konkubinátě s prostitutkou N., která si s oblibou schovávala pohlednice, jež od svých nápadníků z různých krajů dostávala. Připevňovala je na zvláštní stojan, který měla v bytě postavený tak, jak jej užívají obchodníci papírem a každému, kdo k ní přišel, se lístky chlubila. Ježto jsem předpokládal, že jí bude její nynější nápadník po uprchnutí z nového bydliště psáti, navštívil jsem ji a během rozhovoru jsem si prohlížel pohlednice, které jsem obdivoval, což jí velice lichotilo. Měl jsem štěstí! Právě též den dostala od svého galána S. z Vídně lístek. Psal, že se šťastně do Vídně dostali a bydlí všichni ve Vídni XX., Xstrasse 39/14. To mi stačilo. Nejraději bych býval utíkal, ale musil jsem se zdržeti, abych se nestal nápadným, a když se mě tázala, proč jsem k ní vlastně přišel, vymluvil jsem se, že nemám co dělat a chodím po besedách. Pak jsem se již poroučel, abych nezapomněl adresu, kterou jsem si nemohl nijak poznamenati.

Nyní to šlo s vypátráním vraha rychle. Sdílel jsem spěšným dopisem policejnímu ředitelství ve Vídni adresu a jména společnosti K. a žádal jsem o její zatčení v souvislosti s loupežnou vraždou, u nás spáchanou. Kromě toho jsem podotkl, že zatčení budou věditi adresu vraha. V noci jsme byli vyrozuměni o zatčení celé společnosti a ráno došla telegrafická zpráva o zatčení vraha.

Vrah byl odsouzen k 18 letému vojenskému žaláři. Jednou jsem ho viděl při eskortě ve vojenské věznici v Möllersdorfě. Byl tam kuchařem.

Při převratě uprchl z věznice s ostatními vězni a nevím, musili pak zbytek trestu odpykati. Jeho kamarádi, kteří o vraždě věděli, byli též příslušně

potrestáni. Dodatečně jsme se dověděli, kolik lidí o vrahovi vědělo, ale nechalo mě pátrati celých 40 dní a mnoho nocí, aniž by něco zradili.
